

Behandelingsvoorstel voor de Commissie Zorg, Cultuur en Welzijn.

Onderwerp: Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht.

Cie-datum: 26 april 2004

cie-nummer: 2004ZCW30

Procedure: in gs op: 6 april 2004
eerdere behandeling in cie: nee
in ps: nee

inspraak: nee
op:
op:

Behandelend ambtenaar: G. van Baaren
e-mail adres: bert.van.baaren@provincie-utrecht.nl
Portefeuillehouder: J. van Bergen

telefoon: (030) 258 32 39

Inleiding:

Voor de restauratie van gemeentelijke monumenten zijn vaak weinig middelen beschikbaar. En in tegenstelling tot rijksmonumenten zijn de restauratiekosten fiscaal niet aftrekbaar. Om hier iets aan te doen hebben het Prins Bernhard Cultuurfonds en het Nationaal Restauratie Fonds het initiatief genomen om in elke provincie te komen tot de oprichting van een Cultuurfonds voor Monumenten. Uit dit fonds zullen goedkope leningen worden verstrekt aan eigenaren van gemeentelijke monumenten. Terugbetaalde gelden worden telkens voor nieuwe restauraties gebruikt.

Op voorstel van GS hebben PS bij de vaststelling van de begroting voor 2004 eenmalig € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor het nieuw op te richten Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht. Door bijdragen van derden heeft het Fonds bij de start een omvang van ruim € 5,3 miljoen.

Nu is het moment om tot formele oprichting te komen.

Nadat de Statencommissie Zorg, Cultuur en Welzijn mondeling is geïnformeerd over de stand van zaken is nu het moment om de Commissie schriftelijk op de hoogte te brengen.

Wordt geagendeerd:

x ter kennisneming

Beoogd effect

Doel is het bij elkaar brengen van gelden voor het Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht. Naast de bijdrage van de provincie van € 1,5 miljoen is ruim € 1 miljoen van derden (gemeenten en bedrijven/particuliere fondsen) bijeengebracht. Met de 'verdubbeling door NFR/PBC is inmiddels een fonds ontstaan van ruim € 5,3 miljoen.

Argumenten

Het voorstel past binnen het bestaande beleid en geeft uitvoering aan het coalitieakkoord hoofdstuk 5: 'Naast het Rijk en de gemeenten heeft ook de provincie een taak in het monumentenbeleid, gericht op het voorkomen van verval, op restauratie en op herbesteding. De provincie creëert hiervoor gunstige voorwaarden en voert een integraal beleid bij monumentenzorg.'

Kanttekeningen

Om de regeling soepel te laten verlopen, wordt in Utrecht de garantstelling door de gemeenten afgedekt. Hiertoe wordt een klein deel van het fonds afgezonderd als waarborg voor de te verstrekken leningen.

Financiën

Bij de vaststelling van de begroting 2004 is € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de oprichting van het Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht.

Realisatie

De bedoeling is, dat het CMU per 1 juli 2004 in werking treedt.

Communicatie

Bij de officiële start zal door de provincie de nodige publiciteit worden gegenereerd.

Bijlagen

De concept overeenkomst is bijgevoegd.

NOTITIE voor de COMMISSIE Zorg, Welzijn en Cultuur.

onderwerp: Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht.

Op voorstel van ons college hebben Provinciale Staten bij de vaststelling van de begroting 2004 besloten eenmalig € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen voor de oprichting van het Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht (CMU).

Deze bijdrage genereerde een multiplier effect, waardoor thans ruim € 5,3 miljoen beschikbaar is voor de restauratie van gemeentelijke monumenten. Hierbij wordt een positieve impuls gegeven aan het behoud van het cultureel erfgoed in onze provincie. Doordat het geld gebruikt wordt voor het verstrekken van laagrentende leningen (4,5% onder marktrente, met een minimum van 1,5%) en niet voor subsidies, blijft het geld beschikbaar voor de monumenten in Utrecht.

Belangrijk is, dat naast de provincie en enkele gemeenten ook woningbouwverenigingen en particuliere fondsen hebben bijgedragen aan het startkapitaal van het fonds, waardoor het een breed draagvlak heeft.

In andere provincies wordt soms met alleen een bijdrage van de provincie gewerkt, of heeft het fonds een kleinere omvang. Op dit moment zijn de fondsen in Friesland, Groningen, Noord-Holland en Noord-Brabant operationeel. Overijssel en Gelderland zijn nog bezig met fondswerving. In Zeeland, Limburg en Flevoland komt om verschillende redenen geen Cultuurfonds voor Monumenten. Omtrent Zuid-Holland en Drenthe is niets concreets bekend.

Intussen is gewerkt aan de officiële overeenkomst tussen de provincie, het Nationaal Restauratie Fonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds. De standaard overeenkomst van NRF/PBC is aangepast aan de Utrechtse situatie. Anders dan in andere provincies worden hier bijvoorbeeld de gemeentegaranties voor de leningen afgedekt door een klein deel van het fonds af te zonderen als waarborg voor de te verstrekken leningen. In de praktijk met andere regelingen is namelijk gebleken, dat juist de Utrechtse gemeenten terughoudend zijn met garantstellingen. Om de monumenteigenaren niet de dupe te laten worden, is voor deze oplossing gekozen. De te tekenen overeenkomst is bijgevoegd.

Het is de bedoeling deze overeenkomst op 22 juni te tekenen, zodat het CMU per 1 juli 2004 officieel van start kan gaan.

De uitvoering van de regeling is in handen van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Zodra de provincie stopt met de subsidiëring van restauraties van gemeentelijke monumenten (en het vrijkomende geld -de laatste vijf jaar gemiddeld € 1 ton- structureel stort in het CMU, waarop wordt teruggekomen bij het Cultuurprogramma 2005-2008) is dit een taakvermindering.

Voor de uitvoering van de regeling wordt een onafhankelijke adviescommissie van 5-7 personen ingesteld. Voorzitter wordt mr. P.A. Blok, vice-voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds Utrecht. Er komt een kwaliteitszetel voor de VNG, afdeling Utrecht en één voor de provincie Utrecht. Omdat dit geen zittend bestuurder moet zijn, wordt de heer A. Tom, directeur van de PUWC/PUMC voorgedragen voor deze provinciale zetel.

Hoewel uw commissie al enkele malen mondeling is geïnformeerd, willen wij u thans dmv deze notitie en de overeenkomst nader informeren.

Utrecht, 6 april 2004.

Gedeputeerde Staten van Utrecht.

B. Staal, voorzitter
H.H. Sietsma, secretaris

CULTUURFONDS voor MONUMENTEN in de provincie UTRECHT (CMU)

1. Algemeen

Stichters	- provincie Utrecht, Stichting Nationaal Restauratiefonds en Prins Bernhard Cultuurfonds
Datum in werking treden	- 1 juli 2004
Omvang vermogen bij de oprichting	- € 5.363.500,--

2. Doelstelling

“Het bevorderen van de restauratie van gemeentelijke en provinciale monumenten, inclusief beeldbepalende panden in beschermde stads- en dorpsgezichten, in de provincie Utrecht door middel van laagrentende leningen.”

Door een fonds op te zetten waaruit leningen met een lage rente kunnen worden verstrekt, ontstaat er voor deze groep kwetsbare objecten, waarvoor onvoldoende restauratiegelden beschikbaar zijn, een nieuwe financieringsmogelijkheid. Uit dit 'revolverende fonds' zullen laagrentende leningen verstrekt worden aan eigenaren van de beoogde objecten. Rente en aflossing zorgen ervoor dat er geld terugvloeit in het fonds. Hierdoor is de continuïteit gewaarborgd en blijft er altijd geld beschikbaar voor de monumentenzorg in de provincie Utrecht.

Van het fonds wordt 2,5% afgezonderd als waarborgfonds voor de te verstrekken leningen, zodat de gemeentegarantie afgedekt is.

3. Voeding van het Fonds

Bij aanvang van het Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht was het vermogen van Fonds als volgt opgebouwd:

provincie Utrecht	€ 1.500.000
Mitros Utrecht/Nieuwegein	€ 500.000
De Alliantie Amersfoort	€ 500.000
K.F. Heinstichting	€ 150.000
gemeente Amersfoort	€ 100.000
Rabo Utrecht	€ 25.000
Elise Mathilde fonds	€ 20.000
gemeente De Bilt	€ 20.000
gemeente Eemnes	€ 18.000
De Winter Heijnsius-stichting	€ 15.000
gemeente Renswoude	€ 3.000
gemeente Houten	PM

totaal	€ 2.851.000
'verdubbeling' PBC/NRF	€ 2.512.500

voorlopige omvang CMU	€ 5.363.500

Vervolgens wordt het Fonds gevoed door rente en aflossing van verstrekte leningen; schenkingen, legaten en giften van particulieren en instellingen; sponsorbijdragen; structurele en incidentele bijdragen van provincie en gemeenten.

4. Richtlijnen

- Eigenaren van gemeentelijke en provinciale monumenten, inclusief beeldbepalende panden in beschermde stads- en dorpsgezichten in de provincie Utrecht, komen voor een lening in aanmerking.
- Als voorwaarde geldt dat de gemeente een vergunning voor de werkzaamheden heeft afgegeven.

- De kredietwaardigheid van de aanvrager wordt door het Nationaal Restauratiefonds (NRF) getoetst.
- Teneinde de betrokkenheid van de gemeenten te stimuleren kan een gemeentelijke bijdrage aan een restauratieproject positieve invloed hebben op de beslissing op aanvragen.

5. Procedure

Bekend maken financieringsregeling

- Gemeenten informeren over instelling nieuwe regeling, in het bijzonder de voorwaarden en omvang van het beschikbare bedrag. Vanwege het budget is het praktisch aanvragers alleen aan te sporen een verzoek te doen, indien er voldoende middelen beschikbaar zijn.

Verzoeken

- Gemeenten dragen projecten van monumenteigenaren voor, waarbij als voorwaarde geldt dat aan alle vergunningsvereisten is voldaan.
- Loket voor het Cultuurfonds voor monumenten in de provincie Utrecht wordt het Prins Bernhard Cultuurfonds Utrecht, dat de verzoeken direct doorzendt naar het landelijke Prins Bernhard Cultuurfonds in Amsterdam.
- Het landelijke Prins Bernhard Cultuurfonds in Amsterdam registreert verzoeken van monumenteigenaren en verzendt ontvangstbevestiging met eventueel verzoek om aanvullende informatie (vragenlijst) en informatie over verdere gang van zaken.
- Het landelijke Prins Bernhard Cultuurfonds in Amsterdam bereidt de stukken voor ten behoeve van adviescommissie in de provincie Utrecht en geeft inzicht in besteedbaar budget.

Advies

Een onafhankelijke adviescommissie in Utrecht beoordeelt de aanvragen. De samenstelling van deze commissie geschiedt in overleg met instellers van het Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht: de provincie en de besturen van het Nationaal Restauratiefonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

- Teneinde van deze nieuwe financieringsregeling een stimulans uit te laten gaan, wordt besloten dat een toezegging van de gemeente van invloed is bij het toekennen van een lening.
- Adviescommissie in Utrecht bepaalt prioriteit aanvragen en hoogte uit te lenen bedrag per project.
- In de adviescommissie Utrecht kan binnen algemene doelstelling fonds systematiek worden uitgewerkt, gebaseerd op maatwerk voor die provincie.

Besluit

- Het bestuur van het landelijke Prins Bernhard Cultuurfonds in Amsterdam formuleert besluit op basis van het advies.
- Aanvrager wordt besluit meegedeeld onder voorbehoud van toetsing kredietwaardigheid door het Nationaal Restauratiefonds.
- Besluitenlijst gaat naar het Nationaal Restauratiefonds en de Provincie Utrecht.

Lening

- Toetsing kredietwaardigheid door het Nationaal Restauratiefonds.
- Toezegging lening door het Nationaal Restauratiefonds; kopie naar Cultuurfonds (eventueel regionaal en landelijk)
- Leningbeheer door het Nationaal Restauratiefonds, waar het Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht een aparte rekening heeft.

6. Publiciteit

Over het fonds, de instellers, de richtlijnen, de beschikbare bedragen en procedures van het fonds.

In het bijzonder bij de ‘lancering’ van het fonds zal de publiciteit worden gezocht.

7. Bijzonderheden

De instellers van het fonds evalueren het project na een te voren vast te stellen periode. In principe wordt het Cultuurfonds voor Monumenten in de provincie Utrecht ingesteld voor onbepaalde tijd. Indien er echter sprake is van omstandigheden die maken dat het redelijkerwijs niet langer mogelijk is het fonds voort te zetten, zal met de instellers van het fonds worden overlegd over de bestemming van een eventueel resterend vermogen en de in de toekomst nog te verwachten rente over en aflossingen op leningen die zijn verstrekt.

Utrecht, 22 juni 2004

Provincie Utrecht

J.G.P. van Bergen

Stichting Nationaal Restauratiefonds

Prins Bernhard Cultuurfonds

.....

.....